

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายจิรนิติ หะวานนท์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๑ - ๑๒/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๖๒

วันที่ ๒๙ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง ศาลปกครองสูงสุด

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒
วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ มาตรา ๕๐ (๑) (๒) และ (๑๐) มาตรา ๕๑
และมาตรา ๕๓ หรือไม่

ความเห็น

คดีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญรวมพิจารณาเรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๖๒ ศาลปกครองสูงสุดส่งคำโต้แย้ง
ของนายปรีชา เดชทองจันทร์ ผู้ฟ้องคดี กรมศิลปากรกับพวก ผู้ถูกฟ้องคดี และเรื่องพิจารณาที่
๔/๒๕๖๒ ศาลปกครองสูงสุดส่งคำโต้แย้งของนางสุดสุข ทองธรรมชาติ ถาวรธนสาร ผู้ฟ้องคดี
สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์กับพวก ผู้ถูกฟ้องคดี ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมาย
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๒ ว่า พระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ มาตรา ๕๐ (๑) (๒) และ (๑๐) มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๓ หรือไม่
โดยให้เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๖๒ เป็นสำนวนคดีหลัก

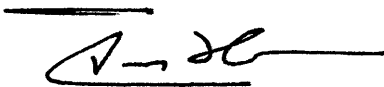
ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๖๒ นายปรีชา เดชทองจันทร์ ฟ้องกรมศิลปากร
กรุงเทพมหานครกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๖๒ นางสุดสุข ทองธรรมชาติ

ถาวรธนสาร ฟ้องสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์กับกรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีทั้งสองคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานราชการมีหน้าที่ปกป้องดูแลสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมาย แต่ปล่อยให้มีการปิดทางสาธารณะในชุมชนเลื่อนฤทธิ์ ทำให้บุคคลทั่วไปไม่สามารถใช้ทางสาธารณะภายในชุมชนเลื่อนฤทธิ์ได้ ศาลปกครองกลางมีคำสั่งไม่รับฟ้อง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้พักอาศัยอยู่ในชุมชนเลื่อนฤทธิ์ มิใช่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่จะใช้สิทธิภาคีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองคดียื่นอุทธรณ์คำสั่ง อ้างว่า มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ มาตรา ๕๐ (๑) (๒) และ (๑๐) มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๓

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ เป็นบทบัญญัติรับรองเสรีภาพของบุคคลในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ มาตรา ๕๐ เป็นบทบัญญัติหน้าที่ของบุคคลในการ (๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และ (๑๐) ไม่รวมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ มาตรา ๕๑ เป็นบทบัญญัติหน้าที่ของรัฐซึ่งให้สิทธิประชาชนที่จะติดตามเร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา ๕๓ เป็นบทบัญญัติหน้าที่ของรัฐให้รัฐดูแลปฏิบัติและบังคับใช้กฎหมาย ส่วนมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า “ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง” บทบัญญัติมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว มิได้มีข้อจำกัดเสรีภาพในการเดินทางหรือจำกัดถิ่นที่อยู่ของบุคคลหรือจำกัดสิทธิหรือหน้าที่ใด ๆ ของบุคคล แต่เป็นการกำหนดเงื่อนไขการฟ้องคดีของบุคคล ผู้ที่จะฟ้องคดีต้องเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหาย หากบุคคลไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ย่อมไม่มีเหตุที่จะใช้สิทธิทางศาล การจำกัดให้บุคคลใช้สิทธิทางศาลได้จะต้องเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เป็นหลักการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้มีการใช้สิทธิทางศาลโดยไม่มีขอบเขต เกินความจำเป็นแก่การใช้สิทธิ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสาม ที่บัญญัติให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครอง

ตามรัฐธรรมนูญเท่านั้นสามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาล หากผู้นั้นไม่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพย่อมไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจึงไม่สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลได้ การที่ผู้ฟ้องคดีจะขอใช้สิทธิปกป้องรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินแม้จะเป็นเจตนาที่ดี แต่การใช้สิทธิทางศาลต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย หากหน่วยงานราชการใดมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ แต่ละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจที่กฎหมายบัญญัติ ย่อมต้องไปดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติเช่นกัน ส่วนการพิจารณาว่า บุคคลใดเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ นั้น ย่อมอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลปกครอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ มาตรา ๕๐ (๑) (๒) และ (๑๐) มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๓

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ